

Halina Dusińska

Mgr Samuel KLARREICH (1902-1976) Warszawa – AM

Forum Bibliotek Medycznych 6/1 (11), 477-478

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Mgr Samuel KLARREICH (1902–1976), anglista, pedagog, poliglota, nauczyciel akademicki, starszy kustosz dyplomowany, dyrektor Biblioteki Głównej Akademii Medycznej w Warszawie.

Urodził się 30 września 1902 roku w Stanisławowie w rodzinie Chaskela, który zajmował się ogrodnictwem i drobnym handlem, i Chany z domu Streifer (rozstrzelana przez Niemców w 1941 roku). Trzykrotnie żonaty z Morin, z Goldą Robinsohn i Klaudią Emilianową z domu Turska, lekarzem dentystą.

Po ukończeniu 4-klasowej szkoły ludowej im. Adama Mickiewicza w Stanisławowie, kontynuował naukę w tamtejszym państwowym gimnazjum klasycznym, gdzie uzyskał świadectwo dojrzałości (31 V 1921). Następnie pracował jako nauczyciel (1921 – IX 1939) w szkołach powszechnych i gimnazjach w Białymstoku, Krakowie, Grodnie, i ponownie w Krakowie. Ukończył Studium Pedagogiczne na Uniwersytecie Jagiellońskim (1927) i Państwowy Wyższy Kurs Nauczycielski (1928). Po zdaniu wymaganego regulaminem egzaminu, został uznany przez Państwową Komisję Egzaminacyjną Nauczycieli Szkół Powszechnych w Krakowie za „bardzo dobrze uzdolnionego do samodzielnego sprawowania urzędu nauczycielskiego w szkołach powszechnych z językiem wykładowym polskim” i otrzymał stosowny patent. Studiował na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie (1930–1934), uzyskując tytuł magistra filozofii ze specjalnością filologii angielskiej (6 XII 1934). Napisał pracę magisterską: „*Milton and the Zohar*”.

Podczas drugiej wojny światowej przebywał w ZSRR. Pracował najpierw jako starszy wykładowca języka angielskiego w Instytucie Pedagogicznym Języków Obcych w Kremieńczugu, następnie ewakuowany w głąb Rosji, do Tobolska, był pracownikiem fizycznym w elektrowni, stacji nasion i księgowym w kołchozie. Od VII 1944 – IX 1945 był docentem katedry języków obcych w Instytucie Pedagogicznym w Tiumieniu. Tam też, z ramienia Związku Patriotów Polskich, sprawował stanowisko dyrektora Polskiej Szkoły (X 1945 – III 1946), do chwili repatriacji. Po powrocie do kraju pracował w Szczecinie na stanowiskach: dyrektora Gimnazjum i Liceum dla Dorosłych, szkoły TPD, lektora na Politechnice Szczecińskiej i kierownika Okręgowego Ośrodka Dydaktyczno-Naukowego Języków Obcych (VI 1946 – I 1951). Od 1 II 1951 był kierownikiem Biblioteki Głównej Akademii Medycznej w Warszawie, przy ul. W. Oczuki 1. Następnie dyrektorem (VI 1956 – 31 XII 1972). Państwowa Komisja Egzaminacyjna dla Bibliotekarzy Dyplomowanych przyznała mu tytuł bibliotekarza dyplomowanego (30 VI 1962), został też mianowany starszym kustoszem dyplomowanym (1 I 1963). Na emeryturę przeszedł 1 I 1973 roku.

Jako dyrektor i przewodniczący Senackiej Komisji Bibliotecznej skoncentrował swoją działalność na rozbudowie sieci bibliotecznej AM, powołał do życia poszczególne filie Biblioteki Głównej przy klinikach i zakładach. Wprowadził centralne zaopatrywanie sieci bibliotecznej w książki i czasopisma, głównie zagraniczne. Z jego inicjatywy został zorganizowany centralny katalog zagranicznych książek znajdujących się w bibliotekach klinik i zakładów. Rozpoczęto też regularnie publikować (w nakładzie 100 egz.) wykazy nabytków i rozsyłać je klinikom i zakładom warszawskiej Uczelni oraz bibliotekom akademii medycznych w kraju. Zainicjował

wydanie „Wykazu prac publikowanych przez pracowników naukowych Akademii Medycznej w Warszawie 1945-1960” (wyd. 1970).

Dzięki jego staraniom dla Biblioteki Głównej, znajdującej się w bardzo trudnych warunkach lokalowych, uzyskał dodatkową powierzchnię, zagospodarowując lokale i korytarze zwolnione przez Zakład Medycyny Sądowej i Wydział Farmacji. Pozwoliło to na zwiększenie powierzchni magazynów oraz zorganizowanie na odpowiednim poziomie Czytelni Głównej i Czasopism.

Na jego wniosek w 1957 roku w Akademii Medycznej w Warszawie, jako jednej z pierwszych w Polsce, wprowadzono jako nadobowiązkowe, a od 1960 r. jako obowiązkowe „Przysposobienie biblioteczne” pierwszego stopnia dla studentów I roku wszystkich wydziałów, a przysposobienie drugiego stopnia dla studentów III roku Wydziału Lekarskiego i V roku Wydziału Farmaceutycznego. Dyrektor osobiście prowadził tę działalność dydaktyczną Biblioteki.

Jako wyraz uznania osiągnięć zawodowych, organizacyjnych i dydaktycznych otrzymał odznaczenia państwowe: Brązowy Medal – za „długoletnią służbę” w zawodzie nauczycielskim (1938), „Medal 10-lecia Polski Ludowej” (1955) i „Odznakę Tysiąclecia Państwa Polskiego” (1966) oraz dyplomy uznania i nagrody pieniężne przyznawane przez kolejnych rektorów AM.

Był poliglotą: znał biegle w mowie i piśmie siedem języków, a trzy tylko w piśmie.

Związany z lewicą: należał do Międzynarodowej Organizacji Pomocy Rewolucjonistom (1924–1939), za co kilkakrotnie grożono mu wywózką do obozu w Berezie Kartuskiej, aktywny działacz Związku Patriotów Polskich (1944–1946), członek PPR i PZPR (1946–1976).

Oszczędności i bogatą bibliotekę zapisał w testamencie na cele Towarzystwa Przyjaciół Dzieci, a swoje ciało, podobnie jak zmarłej wcześniej żony Klaudii Emilianowej Turskiej, przekazał Zakładowi Anatomii Prawidłowej Warszawskiej Akademii Medycznej na cele nauki.

W pamięci współpracujących z nim pozostał jako człowiek skromny i taktowny, obiektywny w sądach, ufający pracownikom i starający się pomagać wszystkim, którzy tego potrzebowali. Jako doświadczony pedagog i bibliotekarz, o bardzo bezpośrednim sposobie bycia, cenił pracę i tego uczył swoich pracowników.

Zmarł bezpotomnie 7 kwietnia 1976 roku w Warszawie.

Dzieje uczelni medycznych w Warszawie w latach 1944-1960/red. Jerzy Manicki. Warszawa 1968 s. 122, 123, 209, 463, 464; Janusz Kapuścik: Samuel Klarreich (1902-1976). *Rocz. Bibl.* 1976 R. 20 z. 3/4 s. 997-999, il.; Halina Dusińska: Mgr Samuel Klarreich (w rocznicę śmierci). *Med. Dydak. Wychow.* 1977 R. 9 nr 2 s. 162-163, il.; Janusz Kapuścik: Samuel Klarreich. W: *Informator Bibliotekarza i Księgarza* na rok 1978. Warszawa 1977 s. 218-220; Tenże: Klarreich Samuel (1902-1976). W: *Słownik pracowników książki polskiej*. / pod red. Hanny Tadeusiewicz. Supl. 2 Warszawa 2000 s. 77-78; Piotr Tomasz Cichocki: Zmarli dyrektorzy, kierownicy i pracownicy bibliotek medycznych (1950-2008). *Forum Bibl. Med.* 2009 R. 2 nr 1 s. 53, portr.; Irmina Utrata: Tak się właśnie zaczęło. Przeszość, teraźniejszość i przyszłość Biblioteki Głównej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. *Forum Bibl. Med.* 2010 R. 3 nr 1 s. 643,- Toż. *Med. Dydak. Wychow.* 2012 Vol. 44 nr 2 s. 20; Ryszard Żmuda: „Leksykon biograficzny uczonych” i „Słownik pracowników bibliotek medycznych” na łamach Forum Bibliotek Medycznych. *Forum Bibl. Med.* 2011 R. 4 nr 2 s. 304, 309, 310, 313; Archiwum Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego – akta osobowe, sygn. 197/44/113/24/113.

Halina Dusińska